

gondolom, egy munkakör átvételekor az ember még csak a múltól tud beszélni, arról pedig nem szükséges. Az érdemi munka elkezdése után célszerű a nyilvánosság elé állni és elmondani, ez és ez vagyok, már ezt és ezt tettem, vagy kívánom tenni.

Ahhoz, hogy a zenekarról nyilatkozhassam, a többi együttes műsorpolitikáját is ismernem kell. Meg kell ismernem saját háttérhátszámomat, minden kollégát név szerint – egy szóval mindent és mindenkit ahhoz, hogy szólni tudjak róluk.

– *Megnövekedett-e programjában a koncertlátogatások száma?*

– Elsősorban a mi zenekarunk ritmusát vettem fel és hallgattam meg a hangversenyeket. Fokozatosan hangolódok azonban a zenei közélet irányába, követem a cikkeket és kritikákat a sajtóban, figyelem mások rendezvényeit.

– *Folytatja-e azt az ösztöndíjas rendszert, amelynek keretében zeneakadémisták itt végzik zenekari gyakorlatukat és ösztöndíj fejében részt vesznek az együttes életében?*

– Ezt természetesen folytatjuk, mert ez mindenkinek jó – a növendéknek és a zenekarnak egyaránt.

– *Érezte-e Önöknél hatását a Nemzeti Filharmonikus Zenekar új bérezési rendszerre? Másképpen fogalmazva veszített-e vonzerejéből az elmúlt években kiemelt bérezést nyújtó és emiatt nagyon jó erőket szerződtető MATÁV Szimfonikus Zenekar?*

– A társulat tagjai természetesen ismerik a kialakult helyzetet, ismerik a kérdéses összegeket is. Azt is tudják azonban, hogy távlatilag a Nemzeti Filharmonikusok helyzete még nem belátható, hiszen ez az egyszeri finanszírozás éppúgy kötődhet egy adott kormánypolitikához, mint ahogy valóban tartós megoldást is jelenthet. Sok olyan jó zenekari művész van, akik számára vonzóbb egy kiszámítható, mint egy esetleg jóval magasabb bérezést ígérő, de nehezebben tervezhető jövőkép. Ugyanakkor meggyőződésem: a kormány jól tette, hogy kiemelt néhány nemzeti intézményt és ezeket pénzügyileg is megerősítette, erre ugyanis előbb-

utóbb minden együttesnek reagálnia kell, aminek csak a muzsikusként lehet a nyertese. Még itt is, ahol az üzleti szféra áll az együttes mögött.

– *Ha 2002-ben megszűnik a MATÁV monopóliumhelyzete, érinti-e majd a zenekar létét, működését? Vannak-e számítások a fenntarthatóságról?*

– A piac olyan gyorsan változik, hogy ezt most nem lehet felbecsülni. Stratégiai számítások bizonyára vannak, de nemcsak monopóliumvesztésről van szó, hanem a mobiltelefonpiac villámgyors átalakulásáról, az internet- és kábeltévé hálózat fejlődéséről is, amelyek szintén meghatározóak ebben az ágazatban.

– *Ha egy év múlva ismét leülünk így beszélgetni, mit szeretne elmondani?*

– Hogy teljesültek a korábban kitűzött célok, hogy a meghívott nemzetközi rangú előadók sikerrel koncerteztek nálunk, hogy asztalon van a 2003/2004-es évad programja és hogy nagyon örülök a újabb beszélgetésnek, mert a mostani szerződés csak egy esztendőre szól.

Tóth Anna

MAGYAR MUZSIKUSOK A VILÁG VEZETŐ ZENEKARAIBAN

Aki már három évtizede fújja a kürtöt Nagy Miklós ősztől az Orchestre Philharmonique du Luxembourg szólistája

Igazi versenyzőalkat. Remekül koncentrálni, még a legfeszültebb helyzetekben is képes maximumot kihozni magából. Nagy Miklós nemzetközi megmérettetéseken több kiemelkedő helyezést szerzett, Genfben harmadik, Passauban második lett, Duinóban és Markneukirchenben pedig a legjobb kürtösnek bizonyult. A művész úgy vélekedik, új állását is ennek a képességének köszönheti, hiszen egy roppant nehéz, háromfordulós próbajátékon nyerte el az Orchestre Philharmonique du Luxembourg szólókürtösi állását. A művész, aki négy esztendőn át a Postás (MATÁV) Szimfonikus Zenekar első kürtöse volt, három évig a Magyar Állami Hangversenyzenekar első kürtőseként lépett a pódiumra, 1992-től pedig a Budapesti Fesztiválzenekar szólamvezetőjeként dolgozott, szeptembertől már Luxemburgban muzsikál.

– *Mi az ön játékának egyedi, mással nem összevetéshető karaktere?*

– Igyekszem szuggesztíven játszani, s úgy muzsikálni, hogy minden hang vezessen valahova. Próbálok az adott darabot a legprecízebben, a legérdekesebben előadni,

úgy, hogy közben a produkciónak minél több, minél szebb színe legyen.

– *A luxemburgi próbajátékon mi jelentette a legnagyobb erőpróbát?*

– Talán a zenekari szólók száma, hiszen általában 5–6 művet kérnek, most viszont tizenhárom darabot kellett tudni, s ebből tizenegyet meg is hallgatott a zsűri. Emellett a kötelező programban egy Mozart- és egy R. Strauss-kürtverseny is szerepelt. Ráadásul a megmérettetés egyetlen nap alatt, délelőtt fél tíztől este hatig zajlott. Az előzetes jelentkezés alapján, melyben a szakmai önéletrajznak, ajánlásnak, diploma-másolatnak, sőt még anyakönyvi kivonatnak is kellett szerepelnie, ötven művészt hívtak meg, s a próbajátékon huszonhárman vettek részt. Az első fordulón mindenki parván mögött játszott, én a huszonegyedik voltam, fél kettőkor kerültem sorra. Hatan jutottunk be a második fordulóba, végül pedig köztem és egy holland kürtös hölgy között döntött a bírálóbizottság. A zsűri munkájában a zenekar rézfúvósai mellett külföldi szakemberek, neves kürtművészek is részt vettek. Egyébként en-

gem egy esztendő próbaidőre vettek fel, s az együttes tagjai a szezon végén döntöttek arról, hogy véglegesítik-e a szerződésemet.

– *Az első luxemburgi évadja azonban elég tragikusán kezdődött, hiszen zenekarának vezetője, David Shallon karmester szeptember elején, negyvenkilenc évesen meghalt.*

– Az egész zenekar gyászolja, hiszen kiváló, nemzetközi hírű dirigens volt, aki Bernstein mellett asszisztenskedhetett két évig, s rengeteget tett az együttesért. Három esztendővel ezelőtt vette át a luxemburgiak irányítását, 1997-ben, pályázaton nyerte el a zenekar művészi vezetői posztját, s azonnal nekilátott az együttes fejlesztésének. Komoly próbajátékokat rendezett, a legtehetségesebb fiatal muzsikuskat vette fel, bővítette az együttes repertoárját, s egy valóban rangos zenekart teremtett. Éppen nyár végén szavaztak a zenészek arról, hogy újabb három esztendőre őt választják az együttes vezetőjének. Az évadot azonban sajnos, nélküle kellett elkezdenünk. Így most a zenekarnak nem lesz állandó karmestere, vendégdiregensnek vezénylik

végig az évadot, s mi, a zenészek mindenki munkáját értékeljük. A szezon végén azt a karmestert hívjuk meg, aki a legeredményesebben dolgozott velünk, aki a legtöbb pontot kapta.

– *Milyen múlttra tekinthet vissza e zenekar?*

– Ezt az együttest annak idején Henri Pensis hívta életre, később az RTL-é lett, működése leginkább a magyar Rádiózenekarhoz hasonlítható. Néhány esztendővel ezelőtt azonban, amikor az adó elköltözött innen, leadta az együttesét. Ekkor a Hercegség és a Henri Pensis Alapítvány lett a zenekar fenntartója. Sőt, a Nagyherceg még építtet is egy Filharmónia épületet az együttesnek, s ez az új koncerthelyszín 2005-re készül el. Addig az Orchestre Philharmonique du Luxembourg az RTL megmaradt stúdiójában gyakorol, s a Főiskola termében valamint egy színházban koncertezik.

– *Hogyan dolgoznak a luxemburgi muzikusok?*

– Hétfőtől szerdáig délelőtt délután próbálunk, csütörtökön és pénteken koncertezünk, kétszer adjuk elő ugyanazt a műsort. A szombat és vasárnap szabad, s jut idő a magántanítványokra is. A luxemburgi repertoár eléggé eltér a magyar programoktól, rengeteg benne a kortárs darab. Minden hónapból egy hét a modern műveké. Ebben a szezonban barokk kompozíciókat vagy Mozartot egyáltalán nem játszunk, Beethoven, Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics, Penderecki, Ligeti és Kurtág művei szerepelnek a műsorban. Az is érdekes, hogy az együttes nem jár turnékra, városunkon kívül legfeljebb Metzben vagy Saarbrückenben lépünk a koncertdobogóra. A luxemburgi közönség pedig nagyon lelkes, a hangversenyek végén állva tapsolnak.

– *Milyen az együttes hangzása?*

– Bár ez egy roppant heterogén összetételű társulat, a muzikusok nyolcvan százaléka külföldi, mégis homogén a hangzás. Különösen a vonós szólam nagyon egységes, de jók a fúvós szólam szólistái is. A zenekar negyven hetet dolgozik egy évben, s ebből nekem, mint szólóként vagy harminc hetet kell játszanom. Egyébként az együttesben öten vagyunk magyarok.

– *Miért dönt úgy a Budapesti Fesztiválzenekar szólamvezetője, hogy változtat, és egy külföldi együtteshez szerződik?*

– Mindig is vonzó volt számomra, hogy a határon túl is kipróbáljam magam, de érdekes módon, hiába szereztem korábban versenygyőzelmeket, valamiért mégsem tudott elindulni a külföldi karrierem. Hiába hívtak meg próbajátékokra, sokszor

időhiány, az itthoni bürokratikus útvesztők miatt, el sem jutottam a megmérettetésekre. Most nyáron, amikor a Das Orchesterben olvastam a luxemburgi próbajátékról, úgy döntöttem, teszek ismét egy kísérletet. Magyarországon a zenekari állapotok ma nem elég kiegyensúlyozottak. Én pedig csak teljes nyugalomban tudok jól muzsikálni. Szükségem van egy olyan közegre, ahol harmónia uralkodik, ahol szeretnek, ahol kiegyensúlyozottan tudok dolgozni, s ahová éveken át tartozhatok. A luxemburgi együttes egyelőre ilyennek látszik, s az ottani szerződésben jogokat is találni, nemcsak kötelességeket.

– *Könnyen befogadták a zenekarba?*

– Igen. Már az első próbák során oda-jött hozzám az együttes nagy része, a zenészek bemutatkoztak, s nagyon kedvesen, mindenféle nyelven üdvözöltek, sok szerencsét kívántak. Egyre otthonosabban érzem magam Luxemburgban, hiszen tanulok franciául, s gyönyörű a város, ahol lakást bérelek.

– *A családját is magával vitte?*

– Igen, ők is Luxemburgban töltik velem ezt a szezont, hiszen a kisfiúnk, Miklós Márk még csak másfél esztendő, így a feleségem, Tóth Rita, aki egyébként a Budapesti Fesztiválzenekar hegedűművésze, még másfél évig GYED-en lesz vele. A folytatást pedig majd meglátjuk.

– *A luxemburgi zenekar mellett jut majd ideje a Budapest Fesztivál Kürtkvartettre, amely már hét esztendeje muzsikál?*

– Szerencsére be tudom úgy osztani a szolgálataimat, hogy a kamarazenélésre is ráérjek. Nagyon élvezem ezeket az együttműködéseket Rákos Lászlóval, Gál Lászlóval és Maruzsa Tiborral, akikkel ősztől a Nemzeti Filharmonikusoknál játszunk. Kvartettünknek idén májusban megszületett már a második CD-je is, Cornologia 2(000) címmel, s ez az album a magánkiadás után nemsokára a Hungaroton újdonságaként is napvilágot lát. Ráadásul egyre másra kapjuk a szebbnél-szebb felkéréseket, ebben a szezonban játszhatunk például a párizsi Sorbonne-n, egy Nantes-i fesztiválon, sőt, Japánban is adunk négy-öt koncertet.

– *Milyen művek szólalnak meg négy kürtön?*

– Akad eredetileg is kürtkvartettre írt darab, ilyen Schumann Konzertstükkje, néhány romantikus kompozíció vagy egy Mozart-karabeli mű. Természetesen a lemezeket és a koncerteken számos feldolgozást is bemutatunk, Balogh Sándor és Rákos László mellett én is készíték átíratokat, s felhangzik négy kürtön többek között Liszt II. rapszódiaja, Händel Vízizenéje, Tűzijáték-szvitje, s műso-

runkban az izraeli népdalok mellett Bach-darabok valamint a Monti -csárdás is szerepel. Egyébként éppen most tervezzük, hogy kortárs kürtkvartettekből is készítünk lemezt, s az új album négy-öt kompozíciója már megszületett. De szeretnénk, ha Dubrovay László, Orbán György és Vajda János is írna az együttesünknek új műveket.

– *Már három évtizede játszik ezen a hangszeren, hiszen hét évesen ismerkedett meg a kürttel. Miért éppen ezt az instrumentumot választotta?*

– A komolyzenével már korán megismerkedtem, hiszen édesanyám nagyon kedvelte a klasszikus szerzőket és volt operabérlete is. Így aztán az általános iskolában zenei osztályba kerültem, ahol kötelező volt hangszert választani. Mivel elég megtermett voltam, ráadásul balkezes, az énektanárnóm elvitt Gergely Gyulához, aki kürtöt adott a kezembe. Igazán akkor szerettem meg ezt a hangszert, amikor a XV. kerületi Ifjúsági Fúvós Zenekarba kerültem, mert remek volt a társaság, a mai barátaim zömével is ebben az együttesben ismerkedtem meg. Így később sem jutott eszembe, hogy más instrumentumot válasszak magamnak, a kürt egyre jobban hozzám tartozott.

– *Pedig egy nagyon kényes hangszer.*

– Valóban könnyű vele gikszert fújni, éppen ezért igényel a megszólaltatása nemcsak teljes fizikai, hanem szellemi kondíciót is. S mivel nem könnyű rajta szépen, tisztán játszani, éppen ezért értékelik, ha valakinek sikerül. Én pedig mindig is élveztem a kihívásokat, a megmérettetéseket, ezért is szeretem a szólófeladatokat, a kamaramuzsikálást, s nagy öröm számomra, ha egy magas színvonalú együttesben játszhatok.

– *Ilyennek látszik most a luxemburgi zenekar. Mi lesz a folytatás?*

– Bár elég nyughatatlan természetű vagyok, a luxemburgi együttestől egyelőre nem vágyom újabb zenekarba. Az azonban továbbra is nagyon lényeges számomra, hogy továbblépjek, újabb és újabb kihívásokat teljesítsek. Bár akad egy-egy magántanítványom, az oktatás egyelőre nem tölt be jelentős szerepet a mindennapjaimban. Most a játék a legfontosabb. Szeretnék minél többet szólózni, sokat muzsikálni a kvartettel. Most a leglényegesebbnek azt tartom, hogy a magyar zenét terjesszem minél többfelé a világban. Épp ezért akarom az új CD anyagát, amelyen számos érdekesség, különlegesség is akad, minél többször eljátszani a magyarországi koncerteken. Szeretnék sokat hazajárni, gyakran koncertdobogóra lépni. Muzsikálni. Fújni a kürtöt.

Réfi Zsuzsanna